

KVAPEL ROŽŇAVSKÝCH JASKYNIAROV

Namiesto pyramídy stalagmit

Viete, kde je najnižší bod Slovenska? Počuli ste o najvyššej kostolnej veži? V ktorej jaskyni by ste hľadali najväčší stalagmit? Košický kraj má mnoho ďalších zaujímavostí a unikátov. Pre mnohých východniarov sú stále skryté. Hoci chodia k egyptským pyramídami, na karibské ostrovy, do svetových metropol, domáce krásy ostávajú zahalené tajomstvom. Je to skrátka Terra Incognita – Krajina nespoznaná.

Viete, čo všetko môžete v našom kraji vidieť?

- **Prvý armáles (erb)** pre mesto v Európe udelil Ľudovít Veľký v roku 1369, keď vydal erbovú listinu pre Mesto Košice.
- **Najstarší cechový dokument** na Slovensku a v bývalom Uhorsku sú Stanovy košických kožušníkov z roku 1307
- **Medzinárodný maratón mieru** Košice – najstarší maratón v Európe a druhý najstarší na svete sa beží od roku 1924.
- **Dóm sv. Alžbety** v Košiciach je najvyššie postavená gotická katedrála.
- **Košický zlatý poklad** obsahujúci 2920 zlatých mincí z 15.–17. storočia patrí medzi najväčšie hromadné nálezy na svete. Našli ho v roku 1935.
- **Najnižšie položené miesto** na Slovensku je neďaleko obce Klin nad Bodrogom, má nadmorskú výšku 94 metrov.
- **Najvyššia kostolná veža** na Slovensku je v Spišskej Novej Vsi na rímskokatolíckom kostole Nanebovzatia Panny

Márie. Má 87 metrov.

■ **Štvorcové námestie** v historickom centre Rožňavy je najväčšie svojho druhu na Slovensku.

■ **Gejzír** v Herľanoch – studený gejzír je európskym unikátom a chráneným prírodným výtvorom

■ **Z 12 sprístupnených slovenských jaskýň** je päť v Košickom kraji: Domica, Gombasecká, Ochtinská aragonitová, Jasovská a Dobšinská ľadová jaskyňa.

■ **Na svete sú len tri aragonitové jaskyne** sprístupnené verejnosti – jednou z nich je Ochtinská aragonitová jaskyňa. Je to jediná európska jaskyňa vyzdobená unikátnym bielym druhom vápenca, ktorý vytvára kríčkovitú hniezda.

■ **Prvá elektricky osvetlená jaskyňa** na svete bola v roku 1887 Dobšinská ľadová jaskyňa. Navštívili ju mnohé významné osobnosti. V roku 1890 sa tu konal koncert na počesť Karola Ľudovíta Habsburského. Známá bola aj letným korčuľovaním, prvýkrát sa uskutočnilo v roku 1893. Trénoval tu aj Karol Divín.

■ **Gombasecká jaskyňa** sa ako prvá na Slovensku začala používať na speleoterapiu. Podobne sa využíva aj Jasovská jaskyňa. Tú ako prvú na Slovensku sprístupnili premonštráti z neďalekého kláštora. Zimuje v nej 19 druhov netopierov.

■ **Silická ľadnica** je najnižšie položená ľadová jaskyňa mierneho klimatického pásma.

■ **V Krásnohorskej jaskyni** sa nachádza jeden z najväčších stalagmitov na svete, je vysoký 32,6 metra.

■ **Zádielska tiesňava** je monumentálna krasová tiesňava s hĺbkou

Bicykle, bicykle, bicykle... Pribúda ich na cestách, lesných zväznicách i poľných cestičkách. Na dvoch kolesách sa presúvajú ľudia do práce, ale aj rodiny s deťmi za zábavou a poznáním. Košický kraj má vhodné a atraktívne prírodné prostredie, kde sa dá robiť cykloturistika od jari do jesene.

„Cykloturistika je spôsob na aktívne trávenie voľného času, je ekologická, z ekonomického hľadiska pomáha vyrovnávať regionálne rozdiely a tiež vyťažovať kapacity v mimosezónnom období,“ konštatuje krajská cyklokoordinátorka a vedúca referátu cestovného ruchu na Úrade KSK Adriana Šebešová. „Snažíme sa však podporovať nielen cykloturistiku, ale rozvoj cyklistickej dopravy ako celku. Aby ju naši obyvatelia vedeli využívať pri presune za prácou, za svojimi záujmami. Košický samosprávny kraj prijal v roku 2013 Stratégiu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v KSK, aktualizoval ju v decembri 2015. Je zverejnená na webovej stránke www.vucke.sk. Naším cieľom je koordinovaný rozvoj v tejto oblasti.“

V Košickom samosprávnom kraji k 31. 12. 2014 evidovaných je 1382,6 km značených cykloturistických trás. Oproti roku 2011, keď sa robilo prvé mapovanie, je to o 75 km viac. Nové cykloturistické trasy boli vyznačené na Spiši a v okolí Veľkého Miliča v Slanských vrchoch. Krajská samospráva získala z ministerstva dopravy dotáciu 22 631 eur na preznačenie cykloturistických trás na území kraja. Na jar bude vďaka tomu preznačených 267,8 km trás a vyznačená 1 nová trasa v dĺžke 18,1 km.

„Zlegalizované a vyznačené cykloturistické trasy vedú po účelových komunikáciách, lesných a poľných cestách, prípadne pozemných komunikáciách. Niektoré však majú poškodené značenie, chýba im doplnková infraštruktúra a niektoré majú nedostatočnú previazanosť na

kou takmer 400 metrov, dĺžkou 3 km. Stojí v nej najvyšší vežovitý skalný útvar na Slovensku – Cukrová homoľa (105 m).

■ **K európskym unikátom patrí** jeden z najväčších stredovekých komplexov v Európe – Spišský hrad s rozlohou vyše štyri hektáre. UNESCO ho zaradilo do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva.

■ **Detská železnica** v Čermelskom údolí je jedinou svojho druhu na Slovensku, má rozchod kolajníc 1000 mm. Parný rušeň Katka, ktorý jazdí, vyrobili v Nemecku v roku

služby v cestovnom ruchu,“ hovorí Adriana Šebešová. „Pri výstavbe samostatných cyklistických cestičiek je najväčší problém majetkovoprávne vyrovnanie pozemkov. Rovnako veľká finančná náročnosť realizácie, ale aj jej koordinácia, pretože trasy prechádzajú niekoľkými katastrami. Zložitá je aj následná údržba.“

Referát cestovného ruchu spracoval návrh tzv. kostrovej siete cykloturistických trás, ktorá navrhne prepojenie kraja diaľkovými cyklomagistrálami. Predstavuje nadregionálnu sieť diaľkových cyklistických trás európskeho štandardu, na ktorú sa budú pripájať regionálne a lokálne cykloturistické trasy. Jej cieľom bude prepojiť najvýznamnejšie turistické lokality v kraji a v miestach s väčšou koncentráciou obyvateľov by mala plniť aj dopravnú funkciu.

Trasa EuroVelo 11 by mala byť vedená po samostatných cyklistických cestičkách, účelových komunikáciách so spevneným povrchom, miestnych a pozemných komunikáciách s nízkou intenzitou dopravy, tak aby bola bezpečná a zjazdová za každého počasia. Bude navrhnutá podľa kritérií pre návrh trás EuroVelo, čo by malo zvýšiť konkurencieschopnosť ponuky v cestovnom ruchu a prispieť k rozvoju udržateľnej mobility v našom kraji. Jej realizácia sa predpokladá v dlhodobom časovom horizonte a v širšej spolup-

KRAJSKÁ CYKLOKOORDINÁTORKA ADRIANA ŠEBEŠOVÁ

ráci zainteresovaných samospráv a ďalších subjektov. Má sedem vetiev – vetvu EuroVelo 11, Zemplínsku, Gemerskú, Hornádsku, Abovskú, Tokajskú a Dolnozemplínsku vetvu.

„Zároveň koordinujeme realizáciu dvoch diaľkových cyklomagistrál, ktoré budú už súčasťou tejto kostrovej siete. Ide o medzinárodnú cyklotrasu EuroVelo 11 a Zemplínsku cyklomagistrálu (prepojenie Zemplínskej šíravy s Tokajskou oblasťou). Štúdie uskutočniteľnosti na obidve trasy sú dostupné na našom webe,“ hovorí krajská cyklokoordinátorka. „V súčasnosti sa spracovávajú projek-

EUROVELO

■ **EuroVelo je celoeurópska sieť cyklotrás**, ktorá je od roku 1995 projektom Európskej cyklistickej federácie. Projekt rozvíja 14 trans-európskych cyklotrás s celkovou dĺžkou 70 000 km (45 000 km trás je už zrealizovaných), spájajúcich všetky krajiny Európy. Projekt EuroVelo nie je len o vytváraní nových cyklotrás – je o ich spájaní do funkčnej kontinentálnej siete, ktorá prepojí všetky destinácie v rámci Európy. Košickým krajom je plánované vedenie trasy EuroVelo 11, ktorá by mala prepojiť cyklotrasou Grécko s Nórskom.

tové dokumentácie na vybrané úseky pre trasy EuroVelo 11. Usilujeme sa teraz získať ďalšie finančné prostriedky na spracovanie projektových dokumentácií na ďalšie úseky na týchto cyklotrasách.“

Informácie o stave cyklistickej dopravy v Košickom kraji, aktualizovanú Stratégiu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, informácie o existujúcich i plánovaných cyklotrasách, informačný materiál o trase EUROVELO 11 v Košickom kraji a ďalšie údaje nájdete na stránke www.vucke.sk v časti Kompetencie - Cestovný ruch - Cykloturistika

■ **Silická planina** je najrozsiahljšia planina Slovenského krasu, má rozlohu asi 150 km a rozprestiera sa na území dvoch štátov – Slovenska a Maďarska.

■ **Jedným z najzachovalejších hradov** na Gemeri bola do rozsiahleho požiaru Krásna Hôrka. Skvostom je renesančný kaštieľ v Betliari s pôvodným interiérom a bohatými zbierkami trofejí. Získal cenu Europa Nostra za pamiatkovú obnovu. Kaštieľsky park je zapísaný v zozname historických záhrad sveta.

3,5 km, priemernú hĺbku 9,5 m a maximálnu hĺbku 14 m. Postavená bola v rokoch 1961 – 65.

■ **Rumenica turnianska** je endemit, vzácna rastlina, ktorá nerastie nikde inde na svete, iba na hradnom vrchu Turnianskeho hradu.

■ **Slovenský kras** je najrozsiahljšie krasové územie v strednej Európe, UNESCO ho vďaka bohatstvu krasových javov a osobitným druhom flóry a fauny zaradilo do siete medzinárodných biosférických rezervácií.